Efektet e konkurrencës brenda markave dhe ndërmjet markave në treg: Rasti i tregut Europian vs. Shqiptar

Ekonomiks Industrial

This cycle of presentations on Implementing European Competition Policy Issues into HEIs Curricula in Albania – EPICA Module was conducted as part of Jean Monnet Module

Konkurrenca Brenda Markës (Intra-brand):

- Rivaliteti midis shitësve ose shpërndarësve të të njëjtit produkt (Breton dhe Sbragia, 2020).
- Afërsia gjeografike e shitësve ushtron presion të fortë në rënie të çmimeve (Beard, Ford dhe Spiwak, 2015).
- Kufizimet vertikale ulin rivalitetin e brendshëm, por nxisin investimet në shërbim dhe promovim (Breton dhe Sbragia, 2020).

Konkurrenca Ndërmjet Markave (Inter-brand):

- Rivaliteti midis prodhuesve të markave të ndryshme (Breton dhe Sbragia, 2020).
- Është asimetrike dhe strategjike; varet nga diferencimi dhe besnikëria ndaj markës (Krishnamurthi, Raj dhe Sivakumar, 1995).
- Kërkon kujdes nga firmat për të shmangur rivalitetin e brendshëm dhe kanibalizimin e markave të veta (Krishnamurthi, Raj dhe Sivakumar, 1995).

KONTEKSTI I BE-SË:

- Kuadër rregullator i sofistikuar i bazuar në Nenet 101 dhe 102 të TFBE-së.
- Rregullorja VBER lejon marrëveshjet e shpërndarjes nëse pjesa e tregut nuk kalon 30% (Komisioni Europian, 2010).
- Rasti Newpharma kundër Energetica (2024) konfirmoi ligjshmërinë e rrjeteve selektive që plotësojnë VBER (Parcu, Monti, Botta dhe Galli, 2024).

KONTEKSTI SHQIPTAR:

- Ligji Nr. 9121 (2003) krijoi Autoritetin e Konkurrencës, por ka hendek të theksuar në zbatim (Duka dhe Bllaca, 2012).
- Rasti ARMO SH.A. (2017): Abuzim me pozicionin dominues (80% të tregut) dhe çmime diskriminuese (Parcu, Monti, Botta dhe Galli, 2024).
- Strukturat oligopoliste bëjnë që çdo kufizim të përkthehet në humbje direkte për konsumatorin pa alternativa.

KONKLUZION

Në BE konkurrenca e lartë ndërmjet markave mbron tregun, ndërsa në Shqipëri strukturat oligopoliste dëmtojnë konsumatorin.

Rasti ARMO dëshmoi mungesë të ekspertizës ekonomike në gjykatat tona (Parcu, Monti, Botta dhe Galli, 2024).

Kuadri ligjor nuk mjafton; nevojiten institucione të forta dhe kulturë konkurruese (Duka dhe Bllaca, 2012).

Efektiviteti i konkurrencës garantohet nga zbatimi real i ligjit, jo nga thjesht miratimi i tij.

FALEMINDERIT!

This cycle of presentations on Implementing European Competition Policy Issues into HEIs Curricula in Albania – EPICA Mo dule was conducted as part of Jean Monnet Module